

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **B**, zastúpeného JUDr. J, proti žalovanému **P** (pred zmenou obchodného mena a sídla **B**), **I**, o zaplatenie 3 034 065,60 Sk s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 9. augusta 2004 č. k. 34 Cb 6/99-Sn-336, takto

r o z h o d o l :

Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 9. augusta 2004 č. k. 34 Cb 6/99-Sn-336 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom vyhovel žalobe a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 3 034 065,60 Sk so 17,6% úrokom z omeškania ročne za uplatnené obdobie omeškania do 30.6.2004 a 9% úrokom z omeškania od 1.7.2004 do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania v celkovej výške 114 184 Sk.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca si uplatnil právo na zaplatenie 3 034 065,60 Sk z titulu ušlého zisku, ktorý mu mal vzniknúť v dôsledku neplatného odstúpenia žalovaného od zmluvy o vykonaní ostrahy objektov žalovaného zo dňa 1.11.1997, ktorá bola uzavretá podľa § 269 ods. 2 ObZ na dobu určitú do 1.11.1998. Uplatnený ušlý zisk predstavuje príjem, ktorý by žalobca získal zaplatením mesačných faktúr vystavených podľa uzavretej zmluvy, a to za obdobie február 1998 až október 1998.

Súd vydal vo veci dňa 21.6.2001 medzitýmny rozsudok, ktorým vyslovil, že základ žaloby je dôvodný. Na odvolanie žalovaného odvolací súd tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, že je potrebné vysporiadať sa s platnosťou zmluvy o strážnej službe vzhľadom na námietky žalovaného, ktorý ju považuje za absolútne neplatnú, a tiež sa treba zaoberať splnením podmienok na strane žalobcu pre výkon strážnej služby v zmysle § 80 ods. 2 zákona č. 379/1997 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť počas trvania zmluvy. Súd prvého stupňa preto doplnil vo veci dokazovanie v intenciách zrušujúceho rozhodnutia súdu prvého stupňa a vyvodil z neho záver, že nesprávne uvedené identifikačné číslo žalobcu na zmluve je len chybou pri písomnom vyhotovení zmluvy a nemá za následok jej neplatnosť.

Ďalej sa zaoberal otázkou platnosti odstúpenia od zmluvy žalovaným a dospel k záveru, že ide o neplatný právny úkon žalovaného, pretože obsah listu z 27.1.1998 je neurčitý a nezrozumiteľný a navyše neboli splnené zákonné podmienky pre odstúpenie. Tým považoval za splnené všetky predpoklady pre vznik práva na náhradu škody, pretože, ak by žalovaný nebol od zmluvy neplatne odstúpil, žalobca by bol vykonával strážnu službu aj naďalej a bol by fakturoval jej cenu v zmysle uzavretej zmluvy, teda vznikla mu škoda vo forme ušlého zisku, ktorá je v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného. Pri skúmaní splnenia podmienok pre výkon strážnej služby žalobcom súd zistil, že v čase uzavretia zmluvy žalobca podnikal na základe zákona č. 455/1991 Zb. v znení zmien a doplnkov. Po prijatí zákona č. 379/1997 Z. z. účinného od 1.1.1998, žalobca nemohol požiadať o pridelenie licencie práve v dôsledku odstúpenia žalovaného od zmluvy, pretože žalobca túto službu vykonával iba pre žalovaného. Z uvedených dôvodov dospel súd k záveru, že základ žaloby je dôvodný a žalobcovi vzniklo právo na zapltenie ušlého zisku. Pokiaľ ide o jeho výšku, tá bola vypočítaná podľa priemerného počtu mesačne odpracovaných hodín, ktorú žalobca preukázal predloženými podkladmi, a ďalšie údaje (počet pracovníkov a hodinová odmena) vyplývali z uzavretej zmluvy.

Súd preto považoval uplatnený nárok za dôvodný v celom rozsahu, a preto žalobe vyhovel, a to vrátane uplatneného úroku z omeškania za obdobie po splatnosti jednotlivých faktúr, keďže jeho výška bola v súlade s ustanoveniami § 369 ods. 1 v spojení s § 502 ObZ. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu v uplatnenej výške.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie, v ktorom predovšetkým namietal, že súd v rozpore so zákonom prisúdil žalobcovi úrok z omeškania už od 11.3.1990, hoci ho žiadal až od 11.3.1998. Namietal záver súdu o platnosti Zmluvy o vykonaní ostrahy z 1.11.1997, pretože má za to, že v danom prípade nesprávne označenie zmluvnej strany spôsobuje neurčitosť zmluvy.

Súd tiež nesprávne posúdil dôsledky novej právnej úpravy na uzavretú zmluvu, ktorá dňom 1.1.1998 zanikla z dôvodu dodatočnej nemožnosti plnenia v zmysle § 352 ods. 2 ObZ v spojení s § 4 ods. 1 zákona č. 379/1997 Z. z. o prevádzkovaní súkromných bezpečnostných služieb a podobných činností (zákon o SBS), nakoľko žalobca týmto dňom stratil oprávnenie na vykonávanie strážnej služby, keďže nedisponoval licenciou podľa tohto zákona.

Podľa § 80 ods. 1 zákona o SBS, by žalobca bol mohol poskytovať bezpečnostné služby do 30.6.1998 aj bez licencie za predpokladu, že má živnostenské oprávnenie podľa predpisov účinných do 31.12.1997, ale toto mu zaniklo ku dňu 1.1.1998. Navyše, žalobca získal dňa 30.6.1998 živnostenské oprávnenie na maloobchod a veľkoobchod, čím stratila zmluva podľa § 80 ods. 8 v spojení s § 25 zákona o SBS platnosť. Neobstojí ani argumentácia súdu, že žalobca nemohol požiadať o pridelenie licencie, nakoľko žalovaný od zmluvy neplatne odstúpil a žalobca nesmel vykonávať bezpečnostnú službu pre iný subjekt, pretože zo zmluvy takýto záväzok pre žalobcu nevyplýval. Ani záver súdu, že žalobca splňal podmienky pre udelenie licencie a nemohol o ňu požiadať iba z dôvodu neplatného odstúpenia od zmluvy žalovaným, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Preto, ak by bol súd správne vyhodnotil dôsledky novej právnej úpravy na uzavretú zmluvu, musel by dospieť k záveru o neopodstatnenosti uplatneného nároku.

Pokiaľ ide o posúdenie platnosti odstúpenia od zmluvy, žalovaný ho považuje s odkazom na ustanovenie § 348 ods. 1 ObZ za platné, keďže dôvodom odstúpenia bola strata dôvery, čo možno pokladať za podstatné porušenie zmluvy.

Ďalej namietal, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno, nakoľko nepreukázal porušenie konkrétnej právnej povinnosti ako prvý predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu. Okrem toho, ušlým ziskom môže byť iba zisk, ktorý by bol žalobca dosiahol pri riadnom výkone strážnej služby, teda rozdiel medzi tržbami

a súvisiacimi nákladmi, a nie suma zodpovedajúca tržbám za výkon služby. S touto námietkou žalovaného sa súd vôbec nevysporiadal.

Z uvedeného je zrejmé, že súd vec nesprávne právne posúdil, a preto navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok, buď sám zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu alebo, aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, že v zrušujúcom rozhodnutí vysloví záväzný právny názor na otázku platnosti predmetnej zmluvy. Ak by odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil, žiada voči potvrdzujúcemu rozsudku pripustiť dovolanie, nakoľko sa jedná o vec po právnej stránke zásadného významu.

Žalobca sa na odvolanie písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo veci konal ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), prejednal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 OSP na nariadenom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 OSP v neprítomnosti riadne predvolaného žalobcu, ktorý svoju neúčast' ospravedlnil podaním z 11.12.2007 s tým, že súhlasí s prejednaním veci v jeho neprítomnosti, a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom konania je žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody vo forme ušlého zisku podľa § 373 a nasl. Obchodného zákonníka, ktorá mu mala vzniknúť tým, že žalovaný neplatne odstúpil od Zmluvy o vykonávaní ostrahy objektov, ktorú účastníci uzavreli dňa 1.11.1997 na dobu určitú do 1.11.1998. Ako prejudiciálnu otázku bolo potrebné v konaní skúmať jednak otázku platnosti tejto zmluvy, ale aj platnosť odstúpenia.

Vychádzajúc zo skutkového stavu, ako ho vykonaným dokazovaním, najmä z listinných dôkazov a výsluchom svedkov, zistil súd prvého stupňa a s prihliadnutím na všetky okolnosti súvisiace s uzatváraním zmluvy sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že zmluva bola uzavretá platne. Súhlasí so záverom, že uvedenie nesprávneho identifikačného čísla pri označení žalobcu ako vykonávateľa strážnej služby, v tomto prípade nespôsobuje jej neplatnosť, keďže žalovaný ako objednávateľ mal pri uzatváraní zmluvy k dispozícii výpis z obchodného registra žalobcu a z vykonaného dokazovania (ktoré už vzhľadom na odstup času nemá význam v tejto otázke ďalej dopĺňať) možno vyvodit' dosť jednoznačný záver, že návrh zmluvy

vypracoval a predkladal na podpis práve žalovaný. Nie bez významu je aj skutočnosť, že žalobca k podpisu zmluvy pripojil otlačok svojej pečiatky s uvedením DIČ, ktoré obsahuje aj jeho správne identifikačné číslo.

Rovnako otázku platnosti odstúpenia od zmluvy vyhodnotil odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa. Žalovaný od zmluvy odstúpil listom zo dňa 27. januára 1998 z dôvodu úplnej straty dôvery k žalobcovi „vzhľadom na zatajenie skutočností rozhodujúcich pre uzatvorenie tejto zmluvy“, čo ničím bližšie nekonkretizoval. Treba uviesť, že zmluva neupravovala prípady možného odstúpenia od zmluvy, preto treba vychádzať iba zo zákonnej úpravy obsiahnutej v Obchodnom zákonníku (§ 344 a nasl.) a v konaní nebolo preukázané, že by žalobca, či už podstatným alebo nepodstatným spôsobom porušil zmluvu, teda akúkoľvek povinnosť, ktorá pre neho z uzavretej zmluvy vyplývala. Neplatné odstúpenie od zmluvy znamená porušenie zmluvnej povinnosti zo záväzkového vzťahu (t.j. riadne odoberanie ponúkaného dohodnutého plnenia), čím je splnený jeden zo zákonných predpokladov vzniku práva na náhradu škody podľa § 373 ObZ. Za predpokladu, že žalobcovi vznikla škoda, je nesporná aj príčinná súvislosť medzi porušením zmluvnej povinnosti a vznikom škody, ktorú si uplatňuje vo forme ušlého zisku. V tomto smere však odvolací súd záver súdu prvého stupňa, že žalobcovi vznikla škoda v uplatnenej výške, považuje za predčasný a čiastočne aj nesprávny. Žalobca by si mohol uplatňovať právo na ušlý zisk za obdobie, kedy by zmluva bola trvala aj naďalej, nebyť neplatného odstúpenia, teda od februára 1998 do októbra 1998, iba za predpokladu, že by bol v tomto období oprávnený dohodnuté služby skutočne poskytovať.

Odvolací súd sa nestotožňuje s vyhodnotením dôsledkov novej právnej úpravy, ku ktorej došlo v oblasti bezpečnostných služieb prijatím zákona č. 379/1997 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 1998, na zmluvný vzťah účastníkov. Z ustanovenia § 80 tohto zákona jednoznačne vyplýva, že žalobca, pokiaľ mienil vo svojej činnosti, teda vo vykonávaní bezpečnostnej služby, pokračovať, bol povinný požiadať do 31.3.1998 o udelenie licencie s tým, že pokračovať v činnosti na základe oprávnenia vydaného podľa doterajších predpisov mohol najviac do 30.6.1998. Nebolo sporné, že žalobca o udelenie licencie nepožiadaval a jeho tvrdenie, že tak neurobil z dôvodu, že mohol vykonávať bezpečnostnú službu iba pre žalobcu, neobstojí. Jednak takáto exkluzivita v prospech

žalovaného nevyplývala z uzavretej zmluvy a jednak od februára pre žalobcu túto činnosť už nevykonával.

Súdu nepatrí skúmať prípadné splnenie, či nesplnenie podmienok pre udelenie licencie a zo skutočnosti, že žalobca o jej udelenie nepožiadala, treba vyvodit' záver, že od 1.7.1998 by nebol mohol plniť svoje záväzky z uzavretej zmluvy, takže za obdobie júl až október 1998 mu právo na ušlý zisk nevzniklo. Uplatnené právo mu patrí iba za obdobie február až jún 1998, ale rozhodne nie v uplatnenej výške. Treba prisvedčiť názoru odvolateľa, že pri vyčíslení ušlého zisku treba od ceny, ktorú by bol žalobca fakturoval žalovanému v zmysle zmluvne dohodnutých podmienok, odpočítať jeho náklady, ktoré by sám musel vynaložiť pri plnení zmluvy (predovšetkým náklady na mzdy a odvody jeho zamestnancov).

Pretože súd prvého stupňa sa s touto námietkou žalovaného ohľadne výšky vyčísleného ušlého zisku vôbec nevysporiadal, odvolací súd jeho rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 písm. a/ a 2 OSP (v znení účinnom do 31.8.2005) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ňom bude musieť súd prvého stupňa doplniť dokazovanie a ustáliť náklady, ktoré by žalovaný bol musel vynaložiť pri riadnom plnení zmluvy, a až na základe takto doplneného dokazovania znova vo veci rozhodnúť.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o náhrade trov odvolacieho konania. Právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvého stupňa viazaný (§ 226 OSP).

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 12. decembra 2007

JUDr. Zuzana Ď u r i š o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: